

zení exekučním, jako nutno prokazovati v exekučním řízení předpoklady úlev podle § 25 vl. nař. Jde tu o skutečnosti, které officiosním postupem ovládajícím exekuční řízení možno prokázati bez kontradiktorního řízení. Detailní rozbor v exekučním řízení jde nad účel tohoto článku.

b) Co se nezřeknutelnosti úlev týče, na kterou kladou důraz Pužman a Knap — dlužno uvážiti, že i když vl. nařízení nepřipouští, aby se dlužník před určitým termínem úlev moratoria zřekl, aneb případně jen způsobem kvalifikovaným, nikde se ani slovem nezmiňuje, že by soud měl k nezřeknutelnosti přihlížeti z úřadu.

Konečně co do otázky útrat sporu o pohledávku účastnou úlev při řešení, ke kterému jsme přišli, je zřejmé, že o útratách bude rozhodováno bez dalších komplikací podle předpisů osp. obecně platných.

Pokus přítomného článku o řešení sporné otázky je si vědom toho, že sotva najde všeobecného souhlasu, protože skupiny na věciúčastné: věřitelé a dlužníci mimovolně budou se kloniti k stanoviskům pro tu kterou stranu příznivějšímu — ale autor vycházel ze zásady: proč věc komplikovati, když ji lze vyřešiti jednoduše.

Dr. Andrej Hollós, advokát, Levice:

Glosy k vládnemu nariadeniu č. 76/36.

Dňa 1. apríla 1936 vyšlo v Sb. z. a n. vl. nar. č. 76 zo dňa 31. marca 1936 o zemedelskom vyrovnacom pokračovaní, ktoré zaviedlo tak prenikavé zmeny tak v obyčajnom vyrovnacom pokračovaní, ako i v našich doterajších právnych pojmoch, a vôbec v našom hospodárskom živote, že si zaslúži, aby boly niektoré jeho odchýlne ustanovenia osvetlené a pod zorným uhlom možnosti rozobrané.

Treba konštatovať s hľadiska zákonodarnej techniky istú formálnu závalu. Vládné nariadenie dľa tlačenej Sbíerky vyšlo dňa 1. apríla 1936, Sbíerka sama však až dňa 4. apríla 1936 došla do rúk odberateľov, teda 4 dní po platnosti nariadenia. Nielen, že nebola vacatio legis, ktorú snáď z dôvodov súrnosti vzhľadom na zemedelstvo napriek tejto dôležitej úprave nebolo možné povoliť, preca však zákon mal byť ešte pred platnosťou vyhlásený v Sbíerke a nie až po nado-
budnutí platnosti! Takýmto spôsobom dosiahneme zase len t. zv. spätnú pôsobnosť normy, čo aj v zastarenej forme, tedy taký právny stav, ktorý ako právnicki najrozhodnejšie odmietame.

Pojem zemedelca bol novou normou ešte presnejšie opísaný, ovšem aj rozšírený, lebo teraz aj zahradníci, rybári, majitelia a arendátori rybníkov, ba aj lovci sú zemedelcami (§ 1.).

Nemáme po ruke vládny návrh alebo jeho odôvodnenie a preto nemôžeme skúmať, prečo platia výnimočné a uľahčené predpisy zemedelského vyrovnania aj pre zemedelcov, majúcich až do 500 ha pôdy, myslíme ale, že intencia zákona — ochrana zemedelstva — smerovala skôr k záchrane maloroľníkov a stredoroľníkov, než veľkostatkárov!

Nové pravidlo umožňuje vyrovanie aj tým zemedelcom, ktorí viac než pred šiestimi mesiacmi už boli v konkurze, alebo vo vyrovnaní, naproti lehote 5 rokov pri obyčajnom vyrovnaní (§ 6).

Ustanovenie, dľa ktorého hodnota zemedelského imania sa zistí súdnym odhadom podľa predpisov o odhade nemovitosti v exekučnom pokračovaní, má sice dobrú stránku, že vyrovanie zachytí pravý majetkový stav dlžníka, jednako na druhej strane združuje celé pokračovanie. Predpokladám však, že tam, kde odhad vo forme exekučného odhadu pre dražbu už bol prevedený (a toto sa stalo u mnohých, ktorí dľa nového nariadenia budú žiadať o vyrovanie) tento platí aj pre terajšie vyrovanie pokračovanie. Nerozumieme však v celosti vetu bodu 2. § 9., kde stojí, že vláda môže nariadením stanoviť pre účele zemedelského vyrovnacieho pokračovania odchylky od ustanovenia odhadného poriadku. Ne-

vieme totiž z tejto vety, v ktorých smeroch bude vláda oprávnená robiť nápravu, či budú prísnejšie ustanovenia čo do vymenovania zalcov? Môže sa stať totiž, že miestni odhadci — chcúc umožniť určitému dlžníkovi lacné vyrovnanie — naschvál nízko ocenia nemovitosti. Jestli ale za účelom zabránenia tejto možnosti budú pribraní nezaujatí zalcovia z iného miesta, tak sa odhadné útraty zvýšia. Bude v záujme celého pokračovania, jestli vláda toto nariadenie čím skôr vydá, aby sa jasne videlo, v čom sa chce odchýliť od doterajších predpisov, lebo do tých čias nemáme ucelený obraz o intenciaciach vlády.

Novum je aj to, že spoludlžníci a spoluručitelia dlžníka majú byť k roku tiež predvolaní a keď aj hlasovacieho práva nemajú, preca majú právo zamiešať sa do vecí dávaním otázok a vyjádrením sa o prihlásených pohľadávkach (§ 8).

Dôležitým novým ustanovením vládneho nariadenia č. 76/36 je jednak to, že najnižšia prípustná kvóta v určitých prípadoch je len 35% a toto tiež len na dlhú dobu a že veritelia, ktorí sú síce zapísaní v pozemkovej knihe, ale ich záložné právo je v takom poradí a na takom mieste, že predošlé záložné práva preyšujú 4/5 čiastky hodnoty nemovitosti, zaniká ich právo na oddelené uspokojenie. Toto ustanovenie znamená stratu už dávno nadobudnutých práv a preto zasluhuje zvláštnej pozornosti. (§ 9).

Ďalším poškodením nadobudnutých práv znamená, že práva zapísané do pozemkovej knihy v dobe menej ako 6 mesiacov pred zahájením vyrovnacieho pokračovania, zanikajú, — to jest stratia právo na oddelené uspokojenie. Ako je všeobecne známe u obyčajného vyrovnania, táto doba činí tam len 60 dní (§ 10).

Zavedie sa nová poznámka v pozemkovej knihe, to jest poznámka právoplatnosti usnesenia o určení stavu bremien, lebo táto poznámka má význam jednak na pozemnoknižný stav, jednak na dobu dokončenia celého pokračovania (bod 11. § 9).

Veľmi chvalitebnou novotou je § 11., kde vidieť dobrú vôľu štátu, prispieť stejne na podporu zemedelstva, aby nielen súkromní veritelia stratili, ale aby aj štát priniesol svoju obeť. Táto intencia je uskutočnená v § 11. a následkom tejto normy u zemedelcov, ktorí nemajú viac, než 150 ha pôdy, všetky verejné dane, dávky a poplatky, ktoré sa staly splatnými do 9. mája 1933 — aj keď boli na dobrom mieste, alebo prednostným účinkom intabulované — nemajú právo na oddelené uspokojenie. V okresoch zvlášť postížených platí táto výnimka na verejné po dlžnosti splatné až do 31. decembra 1935.

Značne uľahčený je i spôsob, ktorý je potrebný k prijatiu návrhu, pri ktorom zase prispel štát a je zásadného významu, že štát, jestli nie je prítomný pri vyrovnanom roku, alebo nehlasuje proti návrhu, má sa pokladať za takého veriteľa, ktorý s vyrovnaním súhlasí. Ovšem závisí od interných úprav, ako sa zachová štátna finančná správa (§ 19).

Ďalšou dôležitou odchylkou nového vyrovnania je, že jestli vyrovnanie žiada len jeden z manželov a jestvuje pohľadávka, za ktorú ručí aj druhá manželská strana, veriteľ vo vyrovnanom pokračovaní len časť tejto pohľadávky môže uplatniť, ktorá na toho dlžníka podľa obecných pravidiel pripadá. Táto norma pomôže ďalším veriteľom (§ 13).

Odmeny pre vyrovnacieho správcu budú pre zemedelské vyrovnanie primerane snižené, obzvlášť u tých, ktorí budú vo viacerých pokračovaniach ustanovení (§ 15).

Ďalšou prenikavou zmenou nášho hospodárskeho života a doplnkom nášho doterajšieho zákonodarstva o úprave úrokovej miery je norma, dľa ktorej vyrovnací komisár môže na návrh vzhľadom na hospodárske pomery dlžníka, jestli je obava, že nebude môcť inak vyrovnanie plniť, alebo toto nebude ináč prijaté, snižiť úrokovú mieru pohľadávok, zaistených záložným právom v pozemkovej knihe (okrem emisných pôžičiek) až na 5.5 % a okrem toho splátky na istinu obmedziť, respekt. zastaviť. Toto ustanovenie vlastne umožňuje ostatným neintabulovaným verite-

Tom, aby učinili nátlak na dlžníka, že ináč nebude vyrovanie prijaté, jestli nežiada sníženie úrokomeru, vlastne teda vyprovokujú toto sníženie. Fakticky teda v každom prípade bude možné úroky takýmto spôsobom snížiť. Toto sníženie úrokomeru alebo zastavenie splátok platí nanajvýš na dobu, po ktorú treba vyrovanie splniť. Nakoľko ale splnenie vyrovnania je možné v dobe od 3 až do 7 rokov, znamená tento zákrok vyrovnacieho komisára citelnú ranu pre intabulovaných veriteľov! (§ 20).

Vládne nariadenie č. 76/36 výslovne podržuje v platnosti vládne nariadenie čís. 250/35 ohľadne úlev pri platení pohľadávok za zemedelcami a toto vl. nar. platí aj naďalej na pohľadávky, ktoré sú intabulované a na ktoré zemedelské vyrovanie nemá účinku.

Nepovažujeme za šťastné riešenie obsah § 22., kde stojí, že jestli ide o pohľadávku, u ktorej hlavný dlžník uzavrel zemedelské vyrovanie a celý u hlavného dlžníka stratený zbytok prejde na ručiteľa, ktorý je taktiež zemedelcom, tak zásadne tento ručiteľ má celý zbytok zaplatiť. Preca, jestli preukáže, že nie je v stave, aby celý zbytok pohľadávky, ktorú veriteľ od hlavného dlžníka následkom vyrovnania nemohol vymáhať a obdržať, zaplatil, súd, následkom žaloby veriteľa podľa voľného uváženia môže snížiť záväzok tohoto ručiteľa-zemedelca na taký obnos, ktorý by musel platiť, jestli by sám žiadal vyrovanie. Toto riešenie jednak dáva prílišnú moc do rúk sudcu (sníženie pohľadávky podľa voľného uváženia!), jednak dokazovanie a pátranie, ktoré v prípade vyrovnacieho pokračovania má sa previesť vo forme nesporného pokračovania, v danom prípade bude museť sa previesť vo forme sporného pokračovania (keďže ináč sudca nebude ani približne môcť určiť, aké sníženie, aké vyrovanie bol by dosiahol menovaný vo vyrovnacom pokračovaní). Tento spôsob riešenia znamená zbytočné spory, zbytočné preťahovanie a rozmnoženie sporov a sporných útrat, keďže jedna zo sporných strán bude museť preca platiť sporné útraty.

Lehota 90-dňová, behom ktorej obyčajné vyrovanie má byť uzatvorené, v zemedelskom vyrovaní sa predlžuje takým spôsobom, že po právoplatnosti usnesenia o určení stavu bremien za 60 dní má byť dohoda o vyrovaní dosiahnutá (§ 24).

Akonáhle vyrovanie bolo právoplatne potvrdené, poznamenáva sa to vo verejných knihách. Táto poznámka zostane tam, kým dlžník podmienky vyrovnania nesplnil. Súčasne touto poznámkou budú vymazané intabulované práva, ktoré stratili nárok na oddelené uspokojenie. Pokiaľ táto poznámka nie je vymazaná, dlžník nemôže svoje nemovitosti inak odpredať, len so svolením súdu. Dlžník síce môže aj za jestvovania tejto poznámky zafažiť svoje nemovitosti, ale toto zafaženie nemôže byť účinné voči dřívejším veriteľom, ktorí nedostali svoje pohľadávky dľa potvrdeného vyrovnania (§§ 23, 26).

Nová norma ovšem dáva možnosť veriteľom, ktorí stratili svoje právo na oddelené uspokojenie behom vyrovnania, aby žiadali náhradu, jestli vyjde na javo, že v bremenách nastaly také zmeny, následkom ktorých dotyčný veriteľ sa dostane do lepšieho poradia a jeho pohľadávka by bola aspoň čiastočne krytá 4/5 čiastkou hodnoty nemovitosti (§ 27).

Zasluguje zmienky ešte, že paušálny poplatok štátny sa neplatí, jestli základ poplatku nečiní viac, než Kč 10.000. — Ak činí viac, tak sa má platiť zo základu, sniženého o Kč 10.000.

Samozrejme prítomné glosy nechcú byť uceleným obrazom nového nariadenia, ale chcú len vyznačiť najdôležitejšie odchylky od riadneho vyrovnacieho pokračovania, pri čom treba náležitým spôsobom kvitovať snahu štátu, aby sa pomohlo roľníckemu stavu zemedelstvu nielen na úkor súkromných veriteľov, ale i na úkor štátu.

Keď preberieme nariadenie v celosti, vynoria sa nám ešte ďalšie zásadne otázky, ku ktorým treba nezbytné prihliadnúť. Na príklad, jako sa má zakročiť, jestli dlžník síce má podľa pozemkovej knihy nemovitosti, ale tieto byly už na platnej exekučnej dražbe odpredané, lenže násled-

kom vyššieho sľubu táto ináč platná dražba bola zbavená účinnosti. Či tieto nemovitosti majú sa počítať ešte k imaniu dlžníka, alebo nie? Dľa intencií II. plenárneho rozhodnutia Kurie sme toho názoru, že akokoľvek ten, kto podal vyšší sľub, je viazaný sľubom a bez súhlasu všetkých zainteresovtov nemôže odstúpiť, predsa ani vymáhajúci veritelia, ktorí dražbu žiadali, nemajú právo previesť dražbu následkom vyššieho sľubu, jestli exekút pred dražbou zaplatí exekvované pohľadávky, preto jestli dlžník podaním návrhu na zahájenie zemedelského vyrovnania zamýšľa svoje podlžnosti v rámci zákonom stanovených zvláštnych výhod usporiadať, tomuto usporiadaniu treba dať možnosť, a nemožno dobrat krytie od ostatných veriteľov, ktorí práve 1/5 čiastkou hodnoty nemovitosti obdržia aspoň čiastku svojich pohľadávok! Podaním návrhu o zahájenie zemedelského vyrovnania teda treba odhadnúť a počítať aj tie nemovitosti, ktoré stoja pred dražbou následkom vyššieho sľubu.

Treba tu podotknúť aj to, že zemedelské vyrovnanie nie je stálou ustanovizňou, ale platí len do 30. septembra 1936 až do ktorého dňa treba návrh podať. Vládne nariadenie nemá ustanovenia o tom, ako sa má zakročiť, jestli dlžník podá návrh na zahájenie zemedelského vyrovnania a veritelia namietajú, že dlžník nie je zemedelcom a súd sa skutočne prikloní k názoru veriteľov. Či v takomto prípade — nakoľko návrh patrne nevyhovuje náležitostiam obyčajného vyrovnania — má sa návrh odmietnúť, či sa uloží navrhovateľovi povolením lehoty, aby svoj návrh patričným spôsobom opravil v smysle predpisov obyčajného vyrovnania. — Z § 2. vládneho nariadenia č. 76/36 vysvitá, že zemedelské vyrovnanie je vyrovnanie sui generis a len čo do pravidiel sú niektoré spoločné ustanovenia, preto sme toho názoru, že jestli navrhovateľ nie je zemedelcom, a návrh nevyhovuje náležitostiam obyčajného vyrovnania, tak návrh sa má odmietnuť.

Zmeny v hospodárskom živote, týmto vládnym nariadením č. 76/36 prevedené, sú tak prenikavé, že celý náš hospodársky život bude musieť na ne reagovať. Z tejto reakcie, na ktorú sme všetci zvedaví, budeme vidieť, či vládne nariadenie dosiahlo svojho cieľa, alebo nie?

Dr. Th. Nussbaum, sen. prez. n. s. a Ján Soukup, radca n. s.:

Rozhodnutia najvyššieho súdu: trestné.

K zák. č. 269/1919: O dokonaný zločin podľa § 1 zák. č. 269/1919 ide len vtedy, keď pachateľ v úmysle padelok udať alebo už zhotovil aspoň jeden padelok spôsobilý k udaniu, alebo pracoval na vyrobení takéhoto padelku. Pokus pri použití absolútne nespôsobilých prostriedkov nie je trestný podľa § 1. to však nevytvára prípadné potrestanie pachateľa podľa § 3 cit. zák. (Zm IV 541/34 zo dňa 30. IV. 1935.)

Na jvyšší súd zrušil podľa § 35 odst. 1 por. nov. rozsudky nižších súdov, ktorými boli obžalovaní uznaní vinnými zločinom podľa § 1 zák. č. 269/1919, a uložil súdu prvej stolice nové pojednávanie a rozhodnutie; z dôvodov:

Nižšie súdy zaoberaly sa hlavne riešením, či obžalovaní mali úmysel udať padelané mince, nevenovali však dostatočnej pozornosti zisteniu všetkých okolností rozhodných pre posúdenie činu obžalovaných po stránke objektívnej. Prvostupňový súd síce uviedol ako zistenie, že vyrobené padelky sú tak primitívne zhotovené, že vyzerajú ako kus olova alebo gombík, takže na prvý pohľad je vidieť, že sú nepravé. Preto prvostupňový súd vyriekol, že tieto padelky nie sú vôbec spôsobilé k tomu, aby boli dané ako peniaze do obehu. Odvolací súd, ktorý zrejme prevzal v tomto smere skutkové zistenia prvostupňového súdu, nevyriekol o tom vôbec svojho právneho názoru. Posúdenie trestného činu po stránke objektívnej je však nutne najmä v prípade vynesenia odsudzujúceho rozsudku.